

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свида, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА ЯК ГАРАНТІЯ ДОВІРИ ДО ПРАВОСУДДЯ

У сучасних умовах розвитку правової системи України професійна етика адвоката набуває особливого значення як ключовий чинник забезпечення довіри суспільства до інституту правосуддя. Етична поведінка адвоката визначає не лише рівень професійної відповідальності, а й репутацію адвокатури загалом, формує у громадян переконання у справедливості та об'єктивності судових рішень. Порушення етичних норм може призвести до знецінення професійного авторитету, втрати довіри з боку клієнтів і суспільства та негативно впливати на ефективність правового захисту. Дослідження аспектів професійної етики адвоката є актуальним і з огляду на євроінтеграційні прагнення України, оскільки відповідність національної адвокатської практики міжнародним стандартам сприяє підвищенню якості правничої допомоги та зміцненню правової культури. Аналіз етичних принципів адвокатської діяльності дозволяє визначити механізми запобігання конфліктам інтересів, порушенням прав клієнтів і забезпечення прозорості процесу взаємодії адвоката з судом, що є запорукою належного захисту прав і законних інтересів громадян.

Професійна етика має великий вплив на свідомість суспільства та його оцінку діяльності системи правосуддя. Це можна пояснити тим, що ті ідеї та принципи, які закріплені як етичні принципи, є орієнтирами та засобами соціального контролю. Юрист, будь то адвокат, суддя, прокурор чи нотаріус, виконує професійні обов'язки, які спрямовані на забезпечення справедливості, захисту прав і свобод людини, тому його поведінка, під час здійснення такої діяльності відіграє суттєву роль у формуванні довіри до правосуддя.

Довіра до правосуддя є основою стабільності правової системи. А така довіра може сформуватись виключно у випадку доброчесної поведінки фахівців. Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність ґрунтується на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів [1]. У Правилах адвокатської етики [2] міститься перелік принципів адвокатської етики, дотримання яких під час діяльності адвоката сприяє утвердженню довіри суспільства до адвокатури та до системи правосуддя. Варто проаналізувати деякі з цих принципів та їх вплив на діяльність ад-

вокатів. Можна стверджувати, що етика адвоката не є абстрактною категорією, а практичним механізмом, що підтримує справедливість і суспільну довіру.

У діяльності адвоката принцип верховенства права та законності є визначальним орієнтиром, що забезпечує відповідність його професійної поведінки цінностям правової держави. Верховенство права виявляється у тому, що адвокат, здійснюючи захист чи представництво, виходить із пріоритету прав і свобод людини як найвищої соціальної цінності. Його правові позиції повинні відповідати не лише букві закону, а й його духу, ідеї справедливості, правової визначеності та рівності всіх перед законом. Дотримання цього принципу зобов'язує адвоката у кожному конкретному випадку оцінювати правову норму крізь призму її відповідності правам людини та загальним засадам правосуддя.

Принцип законності проявляється у вимозі діяти виключно на підставі, в межах і у спосіб, передбачені законом, а також відповідно до Правил адвокатської етики. Адвокат не має права вдаватися до неправомірних засобів, спотворювати факти чи використовувати незаконні методи захисту, адже його професійна діяльність має ґрунтуватися на чесності, доброчесності та неухильному дотриманні закону. Втілення принципів верховенства права та законності у щоденній практиці адвоката сприяє підвищенню довіри до адвокатури, утвердженню її ролі як гаранта прав людини та зміцненню авторитету правосуддя в цілому.

Важливим етичним принципом є принцип уникнення конфлікту інтересів. Конфлікт визначається як суперечність між особистими інтересами адвоката та обов'язками перед клієнтом, згідно з ст. 9 Правил адвокатської етики [2]. Уникнення конфліктів передбачає, першочергово, обов'язок адвоката відмовитись від доручень, де є ризик виникнення такого конфлікту. Оскільки конфлікт інтересів не лише шкодить клієнту, але й підриває довіру до правосуддя, адже створює враження упередженості. Таким чином, етика виступає гарантією неупередженості, посилюючи суспільну довіру до того, що адвокат буде діяти в інтересах справедливості.

Конфіденційність інформації, яку отримав адвокат від клієнта, зокрема шляхом листування чи усної бесіди, є ще однією гарантією довіри до адвокатури. Порушення конфіденційності руйнує довірі відносини між адвокатом і клієнтом та може бути підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. В умовах цифровізації, дотримуватись даного принципу стало важче, проте, він є необхідним для здійснення ефективного захисту клієнта.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що професійна етика адвоката є невід'ємним елементом правової культури суспільства

та однією з ключових гарантій довіри до системи правосуддя. Вона формує моральні орієнтири професійної поведінки адвоката, забезпечує баланс між інтересами клієнта, суспільства і держави, а також зміцнює принципи справедливості, верховенства права та законності у правозастосовній практиці. Дотримання адвокатами етичних стандартів не лише підвищує авторитет адвокатури як інституту громадянського суспільства, а й сприяє утвердженню прозорості, доброчесності та неупередженості у сфері правосуддя. Отже, професійна етика адвоката виступає не лише моральним імперативом, а й практичним інструментом зміцнення довіри громадян до правової системи. Саме через етичну культуру адвокатури реалізується принципова мета правосуддя — забезпечення справедливості, захисту прав і свобод людини, що є фундаментом розвитку демократичної, правової держави.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 № n0001891-17 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Казарян Л. Р.

студентка 2-го курсу
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК НАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ АДВОКАТА

Дисциплінарна відповідальність виступає одним із ключових правових інструментів, що забезпечує саморегульований контроль за дотриманням адвокатами Присяги та Правил адвокатської етики (далі — ПАЕ). Це, своєю чергою, прямо впливає на рівень суспільної довіри до адвокатури як інституту громадянського суспільства, оскільки вона має особливе завдання та особливий унікальний статус та недержавну природу.

Зубков Ю. С.

Штучний інтелект в адвокатській діяльності: баланс між ефективністю та етичними межами 452

Іванченко А. О.

Етичні стандарти поведінки адвоката в онлайн-просторі 455

Іскра Є. С., Расіхіна В. В.

Професійна етика адвоката як гарантія довіри до правосуддя 458

Казарян Л. Р.

Дисциплінарна відповідальність як наслідок порушення професійної етики адвоката 460

Кіріпченко В. В.

Дотримання адвокатської таємниці як морально-етичний обов'язок адвоката 462

Котелкіна В. М.

До питання рекламування адвокатської діяльності у соціальних мережах 465

Лихенко Є. О.

Професійна чесність та результативність адвокатської діяльності: етичні межі досягнення позитивного результату 469

Маковійчук С. В.

Поведінка адвоката у соціальних мережах: новий вимір професійної етики 472

Маслякова А. В.

Етичні аспекти взаємодії адвоката з клієнтом та судом 474

Мельник І. А.

Професійна етика у взаємовідносинах суддів і адвокатів 478

Мідяна В. О., Лукашевич А. Л.

Етика адвоката в цифрову епоху: виклики використання штучного інтелекту 480

Мовчан А. В.

Дисциплінарна відповідальність адвоката за порушення адвокатської таємниці: сучасні тенденції 483

Недслєва Д. П., Приймак М. І.

Поведінка адвоката в професійній діяльності в умовах воєнного стану: етичний аспект 487